

WP3 – Πακέτο Κατάρτισης με βάση την προσομοίωση

Τίτλος ενότητας: Ενότητα 1: Κατανοώντας το αστικό περιβάλλον – Εφαρμογή του Καθολικού Σχεδιασμού

Εισαγωγή στην ενότητα

Η παρούσα ενότητα αποτελεί μέρος του Πακέτου Κατάρτισης με βάση την προσομοίωση του έργου ACT4DYS (WP3), το οποίο αναπτύχθηκε με σκοπό να ενδυναμώσει τους εργαζόμενους στον τομέα της νεολαίας και τους/τις εκπαιδευτές/τριες, ώστε να λειτουργούν ως αποτελεσματικοί καθοδηγητές για την προώθηση της αστικής ανάπτυξης χωρίς αποκλεισμούς για τα άτομα με αναπηρία. Το Πακέτο ανταποκρίνεται σε μια επιτακτική ανάγκη: πολλοί αστικοί χώροι εξακολουθούν να αποκλείουν τους νέους με αναπηρία από την πλήρη συμμετοχή στη δημόσια ζωή, παρά τις σαφείς υποχρεώσεις που απορρέουν από τα διεθνή πλαίσια για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Η Ενότητα 1 (Κατανοώντας το αστικό περιβάλλον: Εφαρμογή του Καθολικού Σχεδιασμού) θέτει τα εννοιολογικά και πρακτικά θεμέλια για ολόκληρο το Πακέτο Κατάρτισης. Εισάγει την έννοια του Καθολικού Σχεδιασμού (Universal Design - UD) τόσο ως φιλοσοφίας σχεδιασμού όσο και ως επιταγής που βασίζεται στα δικαιώματα, διερευνώντας πώς μπορούν να εφαρμοστούν οι επτά βασικές αρχές της για τη δημιουργία αστικών περιβαλλόντων που είναι προσβάσιμα, ισότιμα και φιλόξενα για όλους, ανεξάρτητα από την ηλικία, τις ικανότητες ή το υπόβαθρό τους.

Σε ποιους απευθύνεται αυτή η ενότητα;

Αυτή η ενότητα έχει σχεδιαστεί κυρίως για εργαζόμενους στον τομέα της νεολαίας, εκπαιδευτές/τριες νέων, συνηγόρους για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, αστικούς σχεδιαστές και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη που εμπλέκονται στη διαμόρφωση αστικών περιβαλλόντων και στην υποστήριξη των νέων. Δεν απαιτείται προηγούμενη εξειδικευμένη γνώση· η ενότητα έχει σχεδιαστεί ώστε να είναι προσβάσιμη σε επαγγελματίες από διαφορετικά επαγγελματικά υπόβαθρα.

Τι θα μάθετε;

Με την ολοκλήρωση της παρούσας ενότητας, θα είστε σε θέση να:

- Περιγράφετε τις βασικές έννοιες της αστικής ανάπτυξης και τη σχέση τους με τη συμπερίληψη και την προσβασιμότητα·
- Εξηγείτε τις επτά αρχές του Καθολικού Σχεδιασμού και να τις εφαρμόζετε για να προτείνετε πρακτικές λύσεις για τα εμπόδια προσβασιμότητας·
- Εντοπίζετε τα κοινά εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι νέοι με αναπηρίες στους αστικούς χώρους: φυσικά, κοινωνικά και συμπεριφορικά.

- Αναλύετε πραγματικές μελέτες περίπτωσης για να αξιολογείτε τον βαθμό συμπερίληψης διαφορετικών αστικών περιβαλλόντων·
- Συνεργάζεστε αποτελεσματικά με διάφορους ενδιαφερόμενους φορείς σε διαδικασίες αστικού σχεδιασμού χωρίς αποκλεισμούς·
- Εφαρμόσετε τις γνώσεις σας σε ένα πρακτικό σενάριο προσομοίωσης: τον επανασχεδιασμό ενός πραγματικού πάρκου, ώστε να καταστεί προσβάσιμο και συμπεριληπτικό για όλους.

Πώς είναι δομημένη αυτή η ενότητα;

Η ενότητα είναι οργανωμένη σε τέσσερα αλληλένδετα μέρη, ακολουθώντας τη δομή που έχει καθοριστεί για όλα τα σενάρια του ACT4DYS:

- Εισαγωγή στο θέμα και θεωρητικές γνώσεις: βασικές έννοιες, συμπεριλαμβανομένων των αρχών του Καθολικού Σχεδιασμού, των βιώσιμων μεταφορών και των φιλικών προς τους νέους χώρων, βασισμένες στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (CRPD) και τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ)·
- Πρακτικές γνώσεις και παραδείγματα: εμπειρίες νεαρών ατόμων με αναπηρία, επιτυχημένα αστικά έργα χωρίς αποκλεισμούς (π.χ. τα «Superblocks» της Βαρκελώνης, το «Design for All» της Νορβηγίας) και ο ρόλος των εργαζομένων στον τομέα της νεολαίας ως συνηγόρων·
- Σενάριο προσομοίωσης: «Vrijbroekpark 2.0 – Ας το βελτιώσουμε!»: μια συνεργατική πρόκληση σχεδιασμού όπου διεπιστημονικές ομάδες επανασχεδιάζουν ένα πραγματικό πάρκο στο Βέλγιο, εφαρμόζοντας τις αρχές του Καθολικού Σχεδιασμού (UD) σε ένα δομημένο, βασισμένο σε ρόλους sprint·
- Πόροι: γλωσσάριο, βιβλιογραφία, δύο φύλλα δραστηριοτήτων, κλίμακα αξιολόγησης, σενάριο για τον/την εκπαιδευτή/τρια, καθώς και σύνδεσμοι προς το ηλεκτρονικό πορτφόλιο του ACT4DYS και προτεινόμενα podcast, μαθήματα και κείμενα.

Η θέση της ενότητας στο ευρύτερο Πακέτο Κατάρτισης

Το Πακέτο Κατάρτισης ACT4DYS περιλαμβάνει τέσσερα σενάρια που αναπτύχθηκαν από την κοινοπραξία του έργου. Αυτή η πρώτη ενότητα παρέχει τις βασικές γνώσεις που αποτελούν το θεμέλιου ολόκληρου του Πακέτου. Ακολουθούν το Σενάριο 2 (Βελτιώνοντας τα εναλλακτικά μέσα μεταφοράς), το Σενάριο 3 (Δημιουργώντας δημόσιους χώρους φιλικούς προς τους νέους) και το Σενάριο 4 (το Εργαλείο ελέγχου αστικής ανάπτυξης). Καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Φόρουμ Ατόμων με Αναπηρία (European Disability Forum – EDF), ο οργανισμός που εκπροσωπεί τα άτομα με αναπηρία σε ευρωπαϊκό επίπεδο, εξέτασε όλο το υλικό για να διασφαλίσει ότι πληροί τα πρότυπα συμπερίληψης και προσβασιμότητας σύμφωνα με τον Καθολικό Σχεδιασμό για τη

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Μάθηση (Universal Design for Learning) και τις Οδηγίες Προσβασιμότητας Περιεχομένου Ιστού (WCAG 2.2).

Το Πακέτο Κατάρτισης ενισχύει τις ικανότητες των εργαζομένων στον τομέα της νεολαίας σε πέντε ευρωπαϊκές χώρες, ώστε να προωθήσουν την αστική ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς για τα άτομα με αναπηρία, συνδυάζοντας μεθόδους μη τυπικής εκπαίδευσης, πρακτικές προσομοιώσεις και αυστηρή αξιολόγηση από ομοτίμους, με στόχο την παροχή μάθησης που είναι τόσο ουσιαστική όσο και εφαρμόσιμη στην πράξη.

Η ενότητα που αναπτύχθηκε από τη M. Begoña Arenas του ITC.

Αυτό το σενάριο διατίθεται υπό την [άδεια Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

Εισαγωγή στο θέμα

Τα αστικά περιβάλλοντα είναι σύνθετα οικοσυστήματα που διαμορφώνονται από τις υποδομές, τις πολιτικές, την κουλτούρα και τις ανάγκες της κοινότητας. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τους νεαρούς ενήλικες που κινούνται σε αυτούς τους χώρους κατά τη διάρκεια κρίσιμων σταδίων της προσωπικής και κοινωνικής τους ανάπτυξης. Καθώς οι πόλεις συνεχίζουν να αναπτύσσονται, η ζήτηση για συμπεριληπτικούς, προσβάσιμους και βιώσιμους αστικούς χώρους γίνεται όλο και πιο επείγουσα. Αυτή η ενότητα ξεκινά διερευνώντας τις θεμελιώδεις έννοιες της αστικής ανάπτυξης και τον κρίσιμο ρόλο του Καθολικού Σχεδιασμού (Universal Design – UD) στη διασφάλιση ότι οι πόλεις είναι φιλόξενες και λειτουργικές για όλους, και ιδιαίτερα για τους νέους με αναπηρίες.

Ο αστικός σχεδιασμός έχει ιστορικά διαμορφωθεί με βάση στόχους όπως η αποδοτικότητα, η ροή της κυκλοφορίας και η οικονομική ανάπτυξη. Στην πράξη, αυτό σήμαινε τον σχεδιασμό πόλεων με επίκεντρο τα αυτοκίνητα, τις μεγάλες εμπορικές περιοχές και την ταχεία μετακίνηση, αντί για τις καθημερινές ανάγκες όλων των ανθρώπων. Ως αποτέλεσμα, πολλοί δημόσιοι χώροι, κτίρια και συστήματα μεταφορών δεν σχεδιάστηκαν με γνώμονα την προσβασιμότητα. Αυτό έχει δημιουργήσει εμπόδια για τους νέους με αναπηρίες, περιορίζοντας την πρόσβασή τους στην εκπαίδευση, την απασχόληση, τις δραστηριότητες αναψυχής και τις ευκαιρίες για πλήρη συμμετοχή στην κοινοτική ζωή. Αυτός ο αποκλεισμός όχι μόνο παραβιάζει τις αρχές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως αυτές που περιλαμβάνονται στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, αλλά εμποδίζει επίσης τις πόλεις να επωφεληθούν από τις οπτικές και τις συνεισφορές όλων των κατοίκων.

Ο Καθολικός Σχεδιασμός απαιτεί μια προληπτική προσέγγιση στην προσβασιμότητα. Αντί να προσαρμόζει εκ των υστέρων τα περιβάλλοντα για να καλύψει συγκεκριμένες ανάγκες, δίνει έμφαση στον σχεδιασμό χώρων που μπορούν εγγενώς να χρησιμοποιηθούν από το ευρύτερο δυνατό φάσμα ανθρώπων, ανεξάρτητα από την ηλικία, τις ικανότητες, την αναπηρία ή το κοινωνικό τους υπόβαθρο (Steinfeld & Maisel, 2012). Η προσέγγιση αυτή ευθυγραμμίζεται με το κοινωνικό μοντέλο της αναπηρίας, το οποίο θεωρεί την αναπηρία αποτέλεσμα περιβαλλοντικών και κοινωνικών εμποδίων, και όχι ατομική δυσλειτουργία (Oliver, 1996).

Η σημασία του συμπεριληπτικού αστικού σχεδιασμού τονίζεται από διεθνή πλαίσια όπως η [Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία \(CRPD\)](#) και οι [Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης \(ΣΒΑ\)](#). Το άρθρο 9 της CRPD υποχρεώνει τις χώρες να εξαλείψουν τα εμπόδια πρόσβασης στο φυσικό περιβάλλον, στις μεταφορές και στις δημόσιες υποδομές (Ηνωμένα Έθνη, 2006). Ομοίως, ο ΣΒΑ 11 αποσκοπεί στο να καταστούν οι πόλεις συμπεριληπτικές,

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ασφαλείς, ανθεκτικές και βιώσιμες, με ιδιαίτερη έμφαση στην προσβασιμότητα για πληθυσμούς που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση (Ηνωμένα Έθνη, 2015).

Οι νέοι με αναπηρία αντιμετωπίζουν μοναδικές προκλήσεις στα αστικά περιβάλλοντα, όπως η έλλειψη προσβασιμότητας στα μέσα μαζικής μεταφοράς, η έλλειψη χώρων φιλικών προς τους νέους και οι περιορισμένες ευκαιρίες για συμμετοχή στα κοινά. Η αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων απαιτεί μια λεπτομερή κατανόηση τόσο της φυσικής όσο και της κοινωνικής διάστασης της αστικής ζωής. Απαιτεί επίσης συνεργασία μεταξύ αστικών σχεδιαστών, εργαζομένων στον τομέα της νεολαίας, συνηγόρων για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία και υπευθύνων χάραξης πολιτικής.

Όπως απεικονίζεται στην Εικόνα 1, η παρούσα ενότητα θέτει τις βάσεις για μια τέτοια συνεργασία, εφοδιάζοντας τους συμμετέχοντες με τις γνώσεις και τα εργαλεία για να αξιολογήσουν κριτικά τα αστικά περιβάλλοντα υπό το πρίσμα του Καθολικού Σχεδιασμού, με ιδιαίτερη έμφαση στις βιωμένες εμπειρίες και τις ανάγκες των νέων με αναπηρία.

Εικόνα 1: Εφαρμογή των αρχών του αστικού σχεδιασμού από το ACT4DYS. Δική μας επεξεργασία.

Η παρούσα ενότητα εισάγει βασικές έννοιες, διερευνά πραγματικές προκλήσεις και προετοιμάζει τους εκπαιδευόμενους για συμμετοχή σε ένα σενάριο προσομοίωσης, όπου θα εφαρμόσουν τις γνώσεις τους για να σχεδιάσουν αστικές λύσεις χωρίς αποκλεισμούς.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ενότητα 1 - ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΓΝΩΣΕΙΣ

Σε αυτό το μέρος εξετάζονται οι βασικές έννοιες, θεωρίες και αρχές στις οποίες βασίζεται η συμπεριληπτική αστική ανάπτυξη για άτομα με αναπηρία, με έμφαση στον Καθολικό Σχεδιασμό, τις βιώσιμες μεταφορές και τους χώρους φιλικούς προς τους νέους. Αυτά τα θεωρητικά θεμέλια παρέχουν τα αναλυτικά εργαλεία που χρειάζονται οι συμμετέχοντες για να προσεγγίσουν κριτικά τα αστικά περιβάλλοντα και να προτείνουν συμπεριληπτικές λύσεις.

1. Αρχές του Καθολικού Σχεδιασμού

Ο Καθολικός Σχεδιασμός (Universal Design – UD) είναι μια προληπτική φιλοσοφία σχεδιασμού, η οποία αποσκοπεί στη δημιουργία περιβαλλόντων, προϊόντων και συστημάτων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν από όλους τους ανθρώπους, στον μέγιστο δυνατό βαθμό, χωρίς την ανάγκη μεταγενέστερων προσαρμογών ή εξειδικευμένων λύσεων (Mace, 1998). Αντί να εστιάζει αποκλειστικά στην κάλυψη των αναγκών των ατόμων με αναπηρία αφού έχουν ήδη προκύψει εμπόδια, ο Καθολικός Σχεδιασμός προάγει τη συμπεριληπτική προσέγγιση σε όλες τις φάσεις ενός έργου, από τον σχεδιασμό και τη μελέτη έως την υλοποίηση και την αξιολόγηση. Αυτό διασφαλίζει ότι η ποικιλομορφία ως προς τις ικανότητες, την αναπηρία, την ηλικία και την εμπειρία λαμβάνεται υπόψη καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ανάπτυξης.

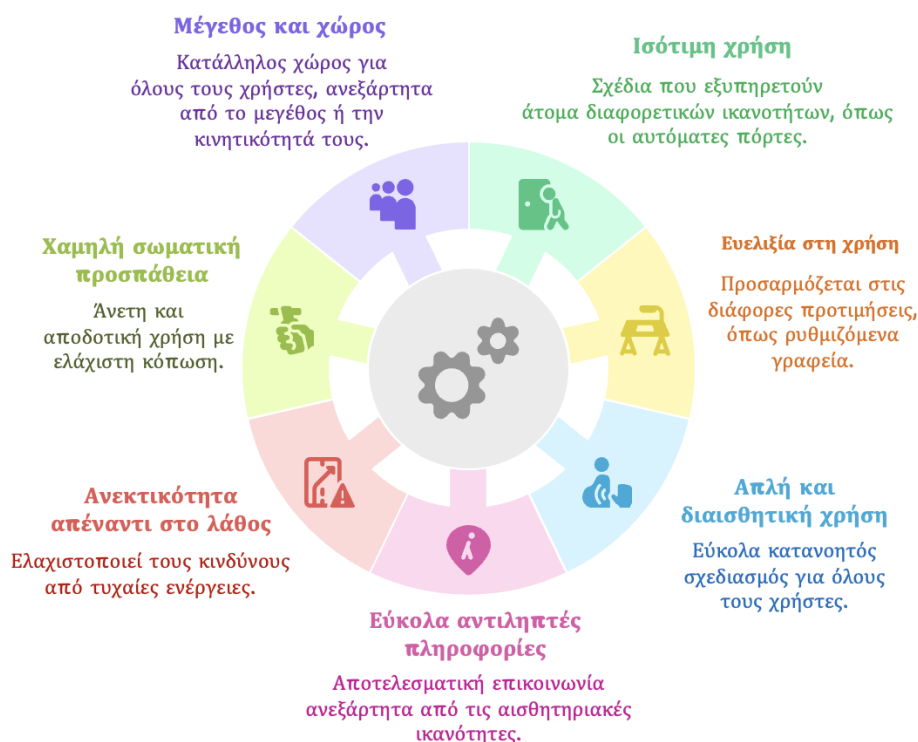
Όπως απεικονίζεται στην Εικόνα 2, οι επτά αρχές του Καθολικού Σχεδιασμού (Connell *et al.*, 1997) χρησιμεύουν ως θεμελιώδης οδηγός για τον συμπεριληπτικό αστικό σχεδιασμό:

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Εικόνα 2: Αρχές του Καθολικού Σχεδιασμού. Προσαρμογή από τους Connell et al., 1997.

Αυτές οι αρχές δεν αποτελούν δεσμευτικές λίστες ελέγχου, αλλά στόχους σχεδιασμού που ενθαρρύνουν τον συμπεριληπτικό τρόπο σκέψης. Είναι ιδιαίτερα σημαντικές σε αστικά περιβάλλοντα όπου ποικιλόμορφες ομάδες πληθυσμού χρησιμοποιούν κοινές υποδομές:

1. **Ισότιμη χρήση:** Ο σχεδιασμός είναι χρήσιμος και αξιοποιήσιμος από άτομα με διαφορετικές ικανότητες και αναπηρίες. Για παράδειγμα, οι αυτόματες πόρτες ωφελούν τους χρήστες αναπηρικών αμαξιδίων, τους γονείς με καροτσάκια και τα άτομα που μεταφέρουν βαριά αντικείμενα.
2. **Ευελιξία στη χρήση:** Ο σχεδιασμός εξυπηρετεί ένα ευρύ φάσμα ατομικών προτιμήσεων, ικανοτήτων και αναπηριών. Παραδείγματα αποτελούν τα γραφεία με ρυθμιζόμενο ύψος ή η πολυγλωσσική σήμανση.
3. **Απλή και διαισθητική χρήση:** Ο σχεδιασμός είναι εύκολος στην κατανόηση, ανεξάρτητα από την εμπειρία, τις γνώσεις, τις γλωσσικές δεξιότητες ή το επίπεδο συγκέντρωσης του χρήστη.
4. **Αντιληπτή πληροφόρηση:** Ο σχεδιασμός μεταδίδει αποτελεσματικά τις απαραίτητες πληροφορίες στον χρήστη, ανεξάρτητα από τις συνθήκες του περιβάλλοντος ή τις αισθητηριακές ικανότητες του χρήστη (π.χ. οπτική και ακουστική σήμανση).

5. **Ανοχή σε σφάλματα:** Ο σχεδιασμός ελαχιστοποιεί τους κινδύνους και τις αρνητικές συνέπειες τυχαίων ή ακούσιων ενεργειών.
6. **Χαμηλή σωματική προσπάθεια:** Ο σχεδιασμός μπορεί να χρησιμοποιηθεί αποτελεσματικά και άνετα, με την ελάχιστη δυνατή καταπόνηση.
7. **Κατάλληλο μέγεθος και χώρος για πρόσβαση και χρήση:** Παρέχεται κατάλληλο μέγεθος και χώρος για την προσέγγιση, την πρόσβαση, τον χειρισμό και τη χρήση, ανεξάρτητα από το σωματικό μέγεθος, τη στάση του σώματος ή την κινητικότητα του χρήστη.

Για παράδειγμα, τα συστήματα δημόσιων μεταφορών που ενσωματώνουν τις αρχές του Καθολικού Σχεδιασμού μπορεί να περιλαμβάνουν λεωφορεία χαμηλού δαπέδου, απτική πλακόστρωση και ηχητικές ανακοινώσεις στάσεων. Αυτά τα χαρακτηριστικά ωφελούν όχι μόνο τα άτομα με αναπηρίες, αλλά και τους ηλικιωμένους, τα παιδιά και όσους δεν μιλούν τη γλώσσα της χώρας.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι ο Καθολικός Σχεδιασμός ευθυγραμμίζεται με το κοινωνικό μοντέλο της αναπηρίας, το οποίο αναπλαισιώνει την αναπηρία ως αποτέλεσμα περιβαλλοντικών και κοινωνικών εμποδίων, και όχι ως ατομική δυσλειτουργία (Oliver, 1996). Το μοντέλο αυτό μετατοπίζει την ευθύνη από το άτομο στο σύστημα, τονίζοντας την ανάγκη άρσης των εμποδίων στο δομημένο περιβάλλον, στην επικοινωνία και στις κοινωνικές αντιλήψεις.

Στον αστικό σχεδιασμό, η εφαρμογή του Καθολικού Σχεδιασμού σημαίνει τη διαμόρφωση πάρκων, πεζοδρομίων, κατοικιών, δημόσιων κτιρίων και χώρων αναψυχής που είναι προσβάσιμοι και φιλόξενοι για όλους. Σημαίνει επίσης τη συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία στη διαδικασία σχεδιασμού, ώστε οι βιωμένες εμπειρίες τους να συμβάλλουν στη διαμόρφωση συμπεριληπτικών λύσεων (Steinfeld & Maisel, 2012). Η συμμετοχική αυτή προσέγγιση όχι μόνο βελτιώνει τα αποτελέσματα του σχεδιασμού, αλλά ενισχύει επίσης το αίσθημα πρωτοβουλίας και ενδυνάμωσης μεταξύ των περιθωριοποιημένων ομάδων.

2. Έννοιες που σχετίζονται με τις βιώσιμες μεταφορές

Οι βιώσιμες μεταφορές αποτελούν βασικό συστατικό της συμπεριληπτικής αστικής ανάπτυξης. Αναφέρονται σε συστήματα που είναι περιβαλλοντικά υπεύθυνα, οικονομικά βιώσιμα και κοινωνικά συμπεριληπτικά (Banister, 2008). Για τους νέους με αναπηρία, η πρόσβαση σε αξιόπιστες και προσβάσιμες μεταφορές είναι απαραίτητη για τη συμμετοχή τους στην εκπαίδευση, την απασχόληση και την κοινωνική ζωή.

Ο σχεδιασμός συστημάτων μεταφορών με βάση τις αρχές του Καθολικού Σχεδιασμού διασφαλίζει ότι τα οχήματα, οι σταθμοί και οι διαδρομές είναι προσβάσιμα σε άτομα με κινητικές, αισθητηριακές και γνωστικές αναπηρίες. Αυτό περιλαμβάνει χαρακτηριστικά όπως η απτική πλακόστρωση, οι ηχητικές ανακοινώσεις, τα λεωφορεία χαμηλού δαπέδου και η σαφής σήμανση. Η

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ενσωμάτωση αυτών των χαρακτηριστικών δεν ωφελεί μόνο τα άτομα με αναπηρίες, αλλά υποστηρίζει επίσης τον γηράσκοντα πληθυσμό, τους γονείς με καροτσάκια και άλλα άτομα με προσωρινές δυσκολίες κινητικότητας.

3. Η σημασία των φιλικών προς τους νέους χώρων

Οι φιλικοί προς τους νέους αστικοί χώροι είναι περιβάλλοντα που προάγουν τη σωματική, συναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη των νέων. Αυτοί οι χώροι πρέπει να είναι ασφαλείς, προσβάσιμοι και συμπεριληπτικοί, επιτρέποντας την αναψυχή, τη μάθηση και την κοινωνική συμμετοχή. Για τους νέους με αναπηρίες, τέτοιοι χώροι πρέπει να σχεδιάζονται με έμφαση στην προσβασιμότητα, την αυτονομία και τις ευκαιρίες για αλληλεπίδραση (Malone, 2002).

Οι συμπεριληπτικοί χώροι για νέους συμβάλλουν στην κοινωνική συνοχή και ενδυναμώνουν τους νέους ώστε να συμμετέχουν στην κοινοτική ζωή. Λειτουργούν επίσης ως πλατφόρμες για την προάσπιση των δικαιωμάτων και την ανάληψη ηγετικών ρόλων, επιτρέποντάς τους να διαμορφώνουν οι ίδιοι τα περιβάλλοντα στα οποία ζουν. Οι αστικοί σχεδιαστές, οι εργαζόμενοι στον τομέα της νεολαίας και οι συνήγοροι για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία πρέπει να συνεργάζονται για να διασφαλίσουν ότι αυτοί οι χώροι αντανakλούν τις ποικιλόμορφες ανάγκες και προσδοκίες όλων των νέων.

Πρακτικές γνώσεις και παραδείγματα:

Ενώ τα θεωρητικά πλαίσια παρέχουν τα θεμέλια για τη συμπεριληπτική αστική ανάπτυξη, οι πρακτικές γνώσεις είναι απαραίτητες για τη μετατροπή αυτών των ιδεών σε πραγματικό αντίκτυπο. Αυτό το μέρος εξετάζει τις βιωμένες εμπειρίες των νέων με αναπηρίες σε αστικά περιβάλλοντα, αναδεικνύει επιτυχημένες μελέτες περίπτωσης και περιγράφει τους ρόλους των βασικών ενδιαφερόμενων μερών στην προώθηση βιώσιμων και συμπεριληπτικών πρακτικών αστικής ανάπτυξης.

1. Κατανόηση των αναγκών των νέων με αναπηρία

Οι νέοι με αναπηρία συχνά αντιμετωπίζουν πολλαπλά και αλληλεπικαλυπτόμενα εμπόδια στα αστικά περιβάλλοντα. Σε αυτά περιλαμβάνονται τα μη προσβάσιμα μέσα μετακίνησης, οι ανεπαρκώς σχεδιασμένοι δημόσιοι χώροι, η έλλειψη συμπεριληπτικών εγκαταστάσεων αναψυχής και οι περιορισμένες ευκαιρίες συμμετοχής στα κοινά (UNICEF, 2013). Τα εμπόδια αυτά δεν είναι μόνο υλικής φύσης, αλλά είναι επίσης κοινωνικά και σχετίζονται με τις στάσεις και τις αντιλήψεις, καθώς συχνά πηγάζουν από την έλλειψη ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης ή ουσιαστικής διαβούλευσης.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Για παράδειγμα, μια νέα με προβλήματα όρασης μπορεί να δυσκολεύεται να περιηγηθεί σε μια πόλη χωρίς απτική πλακόστρωση ή ηχητικά σήματα στις διασταυρώσεις. Αντίστοιχα, ένας νέος με αυτισμό μπορεί να υπερφορτώνεται αισθητηριακά σε πολυσύχναστα, θορυβώδη περιβάλλοντα, ελλείπει ειδικά διαμορφωμένων ζωνών ησυχίας ή χώρων φιλικών προς τις αισθήσεις (WHO, 2011). Η αντιμετώπιση αυτών των αναγκών απαιτεί μια προσέγγιση με επίκεντρο τον χρήστη, η οποία εμπλέκει τους νέους με αναπηρία στο σχεδιασμό και την αξιολόγηση των αστικών χώρων.

2. Μελέτες περίπτωσης συμπεριληπτικών αστικών έργων

Αρκετές πόλεις έχουν εφαρμόσει με επιτυχία αστικές πρωτοβουλίες που συμπεριλαμβάνουν τα άτομα με αναπηρία και καταδεικνύουν την αξία του Καθολικού Σχεδιασμού:

- Το έργο «Superblocks» της Βαρκελώνης αναδιοργανώνει τα οικοδομικά τετράγωνα της πόλης ώστε να δίνεται προτεραιότητα στους πεζούς και να μειώνεται η κυκλοφορία, δημιουργώντας ασφαλέστερους και πιο προσβάσιμους δημόσιους χώρους (Mueller et al., 2020).
- Η πρωτοβουλία «Design for All» (Σχεδιασμός για Όλους) στη Νορβηγία ενσωματώνει τις αρχές του Καθολικού Σχεδιασμού στις εθνικές πολιτικές χωροταξικού σχεδιασμού, διασφαλίζοντας ότι η προσβασιμότητα αποτελεί νομική και σχεδιαστική απαίτηση εξ αρχής (Bringolf, 2011).
- Το [ηλεκτρονικό πορτφόλιο](#) ACT4DYS περιλαμβάνει παραδείγματα όπως οι έλεγχοι δημόσιων χώρων υπό την πρωτοβουλία των νέων, τα εργαστήρια συν-σχεδιασμού με νέους με αναπηρία και παιδικές χαρές χωρίς αποκλεισμούς που προάγουν την κοινωνική αλληλεπίδραση και την κινητικότητα.

Αυτά τα παραδείγματα δείχνουν ότι ο συμπεριληπτικός σχεδιασμός δεν είναι μόνο εφικτός, αλλά και βελτιώνει την ποιότητα ζωής όλων των κατοίκων.

3. Ο ρόλος των εργαζομένων με νέους και άλλων ενδιαφερόμενων μερών

Οι εργαζόμενοι στον τομέα της νεολαίας διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην προώθηση και τη διευκόλυνση της συμπεριληπτικής αστικής ανάπτυξης. Λειτουργούν ως διαμεσολαβητές μεταξύ των νέων και των φορέων λήψης αποφάσεων, συμβάλλοντας στην ενίσχυση της φωνής των περιθωριοποιημένων ομάδων. Οι αρμοδιότητές τους μπορεί να περιλαμβάνουν:

- Διοργάνωση εργαστηρίων συμμετοχικού σχεδιασμού.
- Υποστήριξη των νέων στη διεξαγωγή ελέγχων προσβασιμότητας.
- Διευκόλυνση του διαλόγου μεταξύ νέων, αστικών σχεδιαστών και υπευθύνων χάραξης πολιτικής.

Άλλοι ενδιαφερόμενοι φορείς μπορούν να συνεργαστούν για να διασφαλίσουν ότι ο σχεδιασμός χωρίς αποκλεισμούς ενσωματώνεται σε κάθε στάδιο της αστικής ανάπτυξης. Οι διατομεακές συνεργασίες είναι απαραίτητες για την ευθυγράμμιση της τεχνικής εξειδίκευσης με τις ανάγκες της κοινότητας.

4. Στρατηγικές για βιώσιμες και χωρίς αποκλεισμούς αστικές πρακτικές

Για την προώθηση βιώσιμων και συμπεριληπτικών αστικών περιβαλλόντων, οι επαγγελματίες μπορούν να υιοθετήσουν διάφορες στρατηγικές:

- Συμμετοχικός σχεδιασμός: Συμμετοχή των νέων με αναπηρίες σε όλες τις φάσεις του σχεδιασμού και της λήψης αποφάσεων.
- Ενσωμάτωση πολιτικών: Ενσωμάτωση των αρχών του Καθολικού Σχεδιασμού στους τοπικούς και εθνικούς κανονισμούς σχεδιασμού.
- Ανάπτυξη ικανοτήτων: Εκπαίδευση επαγγελματιών και μελών της κοινότητας σε πρακτικές συμπεριληπτικού σχεδιασμού.
- Παρακολούθηση και αξιολόγηση: Χρήση εργαλείων όπως έλεγχοι προσβασιμότητας και ανατροφοδότηση από τους χρήστες για την αξιολόγηση και τη βελτίωση των αστικών χώρων.

Οι στρατηγικές αυτές διασφαλίζουν ότι η συμπερίληψη δεν αντιμετωπίζεται ως εκ των υστέρων προσθήκη, αλλά αποτελεί θεμελιώδη αξία της αστικής ανάπτυξης.

Σύνδεση με το σενάριο προσομοίωσης

Το σενάριο προσομοίωσης με τίτλο «Vrijbroekpark 2.0 – Ας το βελτιώσουμε!» αποτελεί μια δυναμική, πρακτική εφαρμογή του περιεχομένου της ενότητας. Επιτρέπει στους συμμετέχοντες, κυρίως σε εργαζόμενους στον τομέα της νεολαίας, να συμμετάσχουν σε μια συνεργατική πρόκληση σχεδιασμού, η οποία ενσωματώνει τις αρχές του Καθολικού Σχεδιασμού, τον συμπεριληπτικό αστικό σχεδιασμό και τη βιωσιμότητα. Το σενάριο είναι δομημένο έτσι ώστε να αντικατοπτρίζει τις

πραγματικές διαδικασίες αστικής ανάπτυξης, ενθαρρύνοντας την κριτική σκέψη, την ομαδική εργασία και τη δημιουργικότητα.

Εφαρμογή της θεωρητικής γνώσης κατά τη φάση του σχεδιασμού

Κατά τη φάση του σχεδιασμού, οι συμμετέχοντες χωρίζονται σε διεπιστημονικές ομάδες (π.χ. αστικοί σχεδιαστές, συνήγοροι για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, ειδικοί σε θέματα περιβάλλοντος και εκπρόσωποι της κοινότητας). Κάθε ομάδα λαμβάνει ένα σχέδιο του Vrijbroekpark, ενός πάρκου στο Βέλγιο, και έχει ως αποστολή να επανασχεδιάσει τον χώρο ώστε να βελτιώσει την προσβασιμότητα και τη συμπερίληψη.

Οι θεωρητικές έννοιες της ενότητας, όπως οι επτά αρχές του Καθολικού Σχεδιασμού (Connell et al., 1997), το κοινωνικό μοντέλο της αναπηρίας (Oliver, 1996) και η βιώσιμη κινητικότητα (Banister, 2008), εφαρμόζονται άμεσα. Για παράδειγμα:

- Η «Ισότιμη Χρήση» αντιμετωπίζεται με την προσθήκη ραμπών και διαδρομών με απτική σήμανση.
- Η ευελιξία στη χρήση αντανακλάται στις αισθητηριακές ζώνες για χρήστες με νευροδιαφορετικότητα.
- Ο βιώσιμος σχεδιασμός ενσωματώνεται μέσω φιλικών προς το περιβάλλον χαρακτηριστικών, όπως ηλιακές κατασκευές σκίασης και κήποι συλλογής βρόχινου νερού («κήποι βροχής»).

Οι συμμετέχοντες καλούνται να εντοπίσουν ελλείψεις στην προσβασιμότητα και να προτείνουν βελτιώσεις με βάση τις αρχές του Καθολικού Σχεδιασμού, όπως η διόρθωση των κλίσεων σε πεζοδρόμια και διαδρομές, η προσθήκη σήμανσης σε γραφή Μπράιγ και η δημιουργία ζωνών ησυχίας. Ο/Η εκπαιδευτής/τρια συντονίζει τη διαδικασία, παρουσιάζοντας ρεαλιστικές προκλήσεις και παρέχοντας τεχνική καθοδήγηση.

Αξιοποιώντας πρακτικές γνώσεις για τη λήψη αποφάσεων

Οι γνώσεις που προκύπτουν από το πρακτικό μέρος της ενότητας –όπως οι βιωμένες εμπειρίες των νέων με αναπηρία (UNICEF, 2013· WHO, 2011) και επιτυχημένες μελέτες περίπτωσης (Mueller et al., 2020)– συμβάλλουν στη διαμόρφωση αποφάσεων σχεδιασμού. Οι ομάδες ενθαρρύνονται να λάβουν υπόψη:

- Πώς ο σχεδιασμός τους υποστηρίζει τις κινητικές, αισθητηριακές και γνωστικές ανάγκες.
- Πώς τα χαρακτηριστικά που είναι φιλικά προς τους νέους προωθούν την κοινωνική συμπερίληψη και τη διαγενεακή αλληλεπίδραση.
- Πώς η βιωσιμότητα και η προσβασιμότητα μπορούν να συνυπάρξουν στον αστικό σχεδιασμό.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Οι παράμετροι αυτές διασφαλίζουν ότι η προσομοίωση αποτυπώνει πραγματικές προκλήσεις και λύσεις που σχετίζονται με την αστική ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς για τα άτομα με αναπηρία.

Προετοιμασία για τη σύντομη παρουσίαση των ιδεών

Στη φάση της παρουσίασης των ιδεών, κάθε ομάδα παρουσιάζει το επανασχεδιασμένο μοντέλο του πάρκου, εξηγώντας πώς εφάρμοσε τις αρχές του Καθολικού Σχεδιασμού και πώς ανταποκρίθηκε στις ανάγκες της κοινότητας. Αυτή η φάση ενισχύει τις δεξιότητες επικοινωνίας και την ικανότητα αιτιολόγησης των σχεδιαστικών επιλογών με βάση θεωρητικές και πρακτικές γνώσεις.

Οι συμμετέχοντες πρέπει να εξηγήσουν:

- Πώς ο σχεδιασμός τους υποστηρίζει χρήστες με διαφορετικές ικανότητες και αναπηρία.
- Ποιοι συμβιβασμοί έγιναν μεταξύ δημιουργικότητας και λειτουργικότητας.
- Πώς οι ρόλοι τους επηρέασαν το τελικό αποτέλεσμα.

Ο/Η εκπαιδευτής/τρια αναλαμβάνει τον ρόλο του «Δημοτικού Συμβούλου», θέτοντας διερευνητικές ερωτήσεις για να αξιολογήσει την κατανόηση και να ενθαρρύνει τον αναστοχασμό.

Πόροι: (Κατάλογος υποστηρικτικού υλικού για συμμετέχοντες και εκπαιδευτές/τριες)

- Γλωσσάριο, στην επόμενη σελίδα.
- Βιβλιογραφία, που περιλαμβάνεται στο τέλος του παρόντος εγγράφου.
- Σύνδεσμοι προς σχετικές ενότητες του [ηλεκτρονικού πορτφόλιου](#) ACT4DYS.
- Φύλλα δραστηριοτήτων για τις εργασίες των σεναρίων.
- Κλίμακα αξιολόγησης.
- Οδηγίες για τους εργαζόμενους στον τομέα της νεολαίας και τους/τις εκπαιδευτές/τριες όσον αφορά τον τρόπο αξιοποίησης του περιεχομένου της ενότητας και υλοποίησης του σεναρίου (βλ. το μονοσέλιδο «Πλάνο εργασίας για τον/την εκπαιδευτή/τρια» αμέσως μετά το υλικό για ανάγνωση).
- Πρόσθετο υλικό για ανάγνωση, βίντεο, podcast ή σύνδεσμοι:

Podcast

[Podcast «Inclusive Designers»](#) – «The Ins and Outs of Good Urban Design» (Οι λεπτομέρειες του καλού αστικού σχεδιασμού). Μια εις βάθος διερεύνηση των βέλτιστων πρακτικών για τον συμπεριληπτικό αστικό σχεδιασμό, με τη συμμετοχή των ειδικών Meg O'Connell και Steve Wright. Τα θέματα που καλύπτονται περιλαμβάνουν την προσβασιμότητα στους δημόσιους χώρους, τη συμπεριληπτική κινητικότητα και τον σχεδιασμό χωρίς την ανάγκη μεταγενέστερων προσαρμογών.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

[Building Inclusive Arab Cities](#) (Χτίζοντας συμπεριληπτικές αραβικές πόλεις) – Αραβικό Ινστιτούτο Αστικής Ανάπτυξης. Ένα podcast σε μορφή διαδικτυακού σεμιναρίου που διερευνά τον τρόπο με τον οποίο η καθολική προσβασιμότητα ενσωματώνεται στον αστικό σχεδιασμό σε όλες τις αραβικές πόλεις. Περιλαμβάνει μελέτες περίπτωσης και εργαλεία όπως το σύστημα «Sahl» και το πλαίσιο LEED.

Μαθήματα και Βίντεο

[Προγραμματίζοντας τον Καθολικό Σχεδιασμό – Μάθημα Planetizen](#). Ένα δομημένο μάθημα μέσω βίντεο που παρουσιάζει τις αρχές του Καθολικού Σχεδιασμού, τη διαφορά του από τη συμμόρφωση με τον νόμο ADA και πραγματικές μελέτες περίπτωσης (π.χ. Portland Transit Mall, Λονδίνο).

Υλικό για ανάγνωση

[Καθολικός Σχεδιασμός: Οδηγός για Αρχιτέκτονες και Σχεδιαστές – UGREEN](#). Ένας ολοκληρωμένος οδηγός για την εφαρμογή του Καθολικού Σχεδιασμού στην αρχιτεκτονική και τον αστικό σχεδιασμό, με έμφαση στην ευημερία της κοινότητας και την κοινωνική συμπερίληψη.

[Φυλλάδια του EDF για άτομα με αναπηρία και τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης \(ΣΒΑ\)](#). Διατίθενται σε μορφή εύκολης ανάγνωσης για άτομα με νοητική αναπηρία και σε όλες τις γλώσσες της ΕΕ. Επίσης, ένα βίντεο στη διεθνή νοηματική γλώσσα.

«Πλάνο εργασίας για τον/την εκπαιδευτή/τρια» (μία σελίδα)

Έναρξη (2 λεπτά):

«Γεια σε όλους και όλες! Σήμερα θα βελτιώσουμε ένα πάρκο, ώστε να γίνει πιο συμπεριληπτικό, ιδιαίτερα για τους νέους με αναπηρία. Πριν ξεκινήσουμε, θα συμπληρώσουμε ένα σύντομο ερωτηματολόγιο· αυτό θα μας βοηθήσει να δούμε τι έχει αλλάξει μετά τη δραστηριότητα.»

Σύντομη εισαγωγή στον Καθολικό Σχεδιασμό (5–7 λεπτά):

Καθολικός Σχεδιασμός = χώροι που είναι εύχρηστοι για όσο το δυνατόν περισσότερους ανθρώπους, εξ αρχής – σαφείς διαδρομές, πρόσβαση χωρίς σκαλοπάτια, απτικές/οπτικές πληροφορίες, ζώνες ησυχίας. Έχει να κάνει με την αξιοπρέπεια, την ασφάλεια και τη συμμετοχή.

Σύντομη ενημέρωση ομάδας (1 λεπτό):

«Θα εργαστείτε στους ρόλους του Αστικού σχεδιαστή, του Συνηγόρου για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, του Εκπροσώπου της Κοινότητας και του Περιβαλλοντικού εμπειρογνώμονα. Πάρτε γρήγορα αποφάσεις και δημιουργήστε ένα απλό μοντέλο.»

Προτροπές για το sprint σχεδιασμού (να δίνονται κάθε 5–10 λεπτά):

«Δείξτε μου μια λύση για έναν χρήστη αναπηρικού αμαξιδίου εδώ.»

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

«Προσθέστε ένα σημείο φιλικό προς άτομα με αισθητηριακές αναπηρίες.»

«Πώς θα βρει τις τουαλέτες ένα άτομο με προβλήματα όρασης;» / «Πού είναι τα σημεία σκίασης και ο χώρος ξεκούρασης;»

Παρουσιάσεις προτάσεων (3 λεπτά/ομάδα) + βαθμολογία σε φιλικό κλίμα:

«Θα βαθμολογήσω με βάση τη δημιουργικότητα, τη λειτουργικότητα, την προσβασιμότητα, τη βιωσιμότητα και την ανταπόκριση στις ανάγκες της κοινότητας, σύντομα και περιεκτικά.»

Κλείσιμο (5 λεπτά):

«Αναφέρετε ένα στοιχείο Καθολικού Σχεδιασμού που θα δοκιμάσετε να εφαρμόσετε στη δουλειά σας την επόμενη εβδομάδα.»

→ Αναρτήστε τον σύνδεσμο/κωδικό QR για το τελικό ερωτηματολόγιο.

«Ευχαριστούμε! Τα σχόλιά σας μας βοηθούν να βελτιώσουμε το Πακέτο Κατάρτισης.»

Τι να κάνετε αν η δραστηριότητα γίνεται διαδικτυακά

- Διατηρήστε την ίδια ροή. Χρησιμοποιήστε breakout rooms για τις ομάδες.
- Συγκεντρώστε στοιχεία υλοποίησης με μια κοινόχρηστη φόρμα παρουσιών + στιγμιότυπα οθόνης.
- Χρησιμοποιήστε ψηφιακούς πίνακες (Miro, Jamboard, PPT) για τον χάρτη.
- Μην παραλείψετε τα ερωτηματολόγια πριν και μετά τη συνεδρία και έναν σύντομο απολογισμό.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Αναφορές:

- Banister, D. (2008). *Το πρότυπο της βιώσιμης κινητικότητας*. *Transport Policy*, 15(2), 73–80. <https://doi.org/10.1016/j.tranpol.2007.10.005>
- Bringolf, J. (2011). *Εμπόδια στον Καθολικό Σχεδιασμό στην κατοικία*. *Πολιτική και Έρευνα για τις Πόλεις*, 29(3), 275–292. <https://doi.org/10.1080/08111146.2011.578110>
- Connell, B. R., Jones, M., Mace, R., Mueller, J., Mullick, A., Ostroff, E., ... & Vanderheiden, G. (1997). *Οι αρχές του Καθολικού Σχεδιασμού*. Κέντρο Καθολικής Σχεδίασης, Πανεπιστήμιο της Βόρειας Καρολίνας.
- Mace, R. (1998). *Ο Καθολικός Σχεδιασμός στην κατοικία*. *Assistive Technology*, 10(1), 21–28.
- Malone, K. (2002). *Η ζωή στον δρόμο: Νεολαία, πολιτισμός και ανταγωνιστικές χρήσεις του δημόσιου χώρου*. *Περιβάλλον και Αστικοποίηση*, 14(2), 157–168. <https://doi.org/10.1177/095624780201400213>
- Mueller, N., Rojas-Rueda, D., Khreis, H., Cirach, M., Andrés, D., Ballester, J., & Nieuwenhuijsen, M. J. (2020). *Αλλαγή του αστικού σχεδιασμού των πόλεων για την υγεία: Το μοντέλο Superblock*. *Environment International*, 134, 105132. <https://doi.org/10.1016/j.envint.2019.105132>
- Oliver, M. (1996). *Κατανόηση της αναπηρίας: Από τη θεωρία στην πράξη*. Macmillan.
- Steinfeld, E., & Maisel, J. (2012). *Καθολικός Σχεδιασμός: Δημιουργία περιβαλλόντων χωρίς αποκλεισμούς*. Wiley.
- UNICEF. (2013). *Η κατάσταση των παιδιών στον κόσμο 2013: Παιδιά με αναπηρίες*. <https://www.unicef.org/reports/state-worlds-children-2013>
- Ηνωμένα Έθνη. (2006). *Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία*. <https://www.un.org/disabilities/documents/convention/convoptprot-e.pdf>
- Ηνωμένα Έθνη. (2015). *Μετασχηματίζοντας τον κόσμο μας: Η Ατζέντα 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη*. <https://ΣΒΑ.un.org/2030agenda>
- Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ). (2011). *Παγκόσμια έκθεση για την αναπηρία*. <https://www.who.int/publications/i/item/9789241564182>.

Ενότητα 1 - ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Συμμετέχοντες: 15 εργαζόμενοι στον τομέα της νεολαίας

Πρόσκληση συμμετοχής: [συντάξτε μια πρόσκληση συμμετοχής χρησιμοποιώντας ως παράδειγμα αυτό το έντυπο ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΚΑΙ ΣΥΓΚΑΤΑΘΕΣΗΣ](#)

Στόχος της συνεδρίας:

Υλοποίηση μιας ομαδικής άσκησης βασισμένης σε σενάριο, με στόχο τον σχεδιασμό και τη δημιουργία ενός φυσικού μοντέλου ενός προσβάσιμου αστικού χώρου, εφαρμόζοντας τις αρχές του Καθολικού Σχεδιασμού, ώστε ο χώρος να είναι συμπεριληπτικός για όλους τους ανθρώπους, και ιδιαίτερα για τα άτομα με αναπηρία.

Δομή βήμα προς βήμα:

1. Εισαγωγή και ενημέρωση (15 λεπτά)

- **Στόχος:** Εισαγωγή των συμμετεχόντων στην έννοια του Καθολικού Σχεδιασμού και στη σημασία του για τον αστικό σχεδιασμό (Στο PowerPoint: χρησιμοποιήστε το περιεχόμενο από το ACT4DYS_WP3_ThematicModuleContent_1).
- **Ρόλος εκπαιδευτή/τριας:** Παρουσιάστε μια σύντομη επισκόπηση των αρχών του Καθολικού Σχεδιασμού, τονίζοντας τη σημασία της δημιουργίας χώρων προσβάσιμων σε άτομα με διάφορες αναπηρίες.
 - Εξηγήστε την έννοια του «σχεδιασμού για όλους»: οι χώροι πρέπει να μπορούν να χρησιμοποιηθούν από όλους, ανεξάρτητα από την ηλικία, τις ικανότητες, την αναπηρία ή το κοινωνικό τους υπόβαθρο.
 - Παρουσιάστε παραδείγματα αστικών χώρων που ενσωματώνουν επιτυχώς τον Καθολικό Σχεδιασμό (π.χ. ράμπες, διαδρομές με απτική σήμανση, πινακίδες).
- **Στοιχείο παιχνιδιού:** Ενισχύστε τον ενθουσιασμό των συμμετεχόντων εξηγώντας ότι θα αξιολογηθούν με βάση τη δημιουργικότητα, τη λειτουργικότητα και τη συμπεριληπτικότητα της ιδέας τους.
- **Ερώτηση πριν από τη δραστηριότητα:** Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να σκεφτούν δημόσιους χώρους που έχουν επισκεφτεί: ποια στοιχεία τους έκαναν προσβάσιμους ή μη;

2. Σχηματισμός ομάδων και ανάθεση ρόλων (5 λεπτά)

- **Στόχος:** Σχηματισμός ομάδων και ανάθεση ρόλων.
- **Ρόλος εκπαιδευτή/τριας:** Βεβαιωθείτε ότι κάθε ομάδα διαθέτει έναν καλό συνδυασμό δεξιοτήτων και οπτικών (π.χ. ένας αστικός σχεδιαστής που συνεργάζεται με έναν περιβαλλοντικό εμπειρογνώμονα και έναν συνήγορο για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία).
- **Προετοιμασία:** Κάθε ομάδα λαμβάνει ένα σύνολο υλικών και έναν βασικό χάρτη/σχεδιάγραμμα του χώρου που θα επανασχεδιάσει (βλ. παρακάτω).

3. Φάση σχεδιασμού (30-40 λεπτά)

- **Στόχος:** Vrijbroekpark 2.0 – Ας το βελτιώσουμε!
- **Περιγραφή εργασιών:**
- Αστικοί σχεδιαστές:
 - Αναδιαμορφώνουν τη διάταξη του πάρκου, ώστε να μειωθεί η απόσταση που πρέπει να διανύσουν οι επισκέπτες για να φτάσουν σε βασικές ζώνες.
 - Προσθέτουν σημεία ξεκούρασης με σκιά ανά 100 μέτρα.
- Συνήγοροι για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία:
 - Βελτιώνουν τις διαδρομές με απτική σήμανση και διασφαλίζουν ότι όλες οι εισοδοί διαθέτουν οπτικοακουστική σήμανση.
 - Δημιουργούν ήσυχους χώρους για χρήστες με νευροδιαφορετικότητα κοντά σε θορυβώδεις χώρους παιχνιδιού.
- Εκπρόσωποι της κοινότητας:
 - Ενσωματώνουν χώρους κοινωνικής συνάντησης, όπως χώρους για πικνίκ ή παγκάκια για αφήγηση και ανταλλαγή ιστοριών.
 - Προτείνουν χαρακτηριστικά που θα υποστηρίζουν τις διαγενεακές συναντήσεις και την πολιτιστική συμπερίληψη.
- Περιβαλλοντικοί εμπειρογνώμονες:
 - Προσθέτουν οικολογικές παρεμβάσεις, όπως κήπους βροχής, κατασκευές σκίασης με ηλιακή ενέργεια και αυτόχθονα φυτά που είναι ασφαλή και διεγείρουν τις αισθήσεις.
 - Προτείνουν βιώσιμα καθίσματα κατασκευασμένα από ανακυκλωμένα υλικά.

Οδηγίες για τη δραστηριότητα:

- Παρεμβάσεις στον χάρτη: Χρησιμοποιήστε το [παρεχόμενο σχεδιάγραμμα/χάρτη του Vrijbroekpark](#).

Στιγμιότυπο οθόνης παρακάτω:

Vrijbroekpark site map

- Προσδιορίστε κενά: Εντοπίστε περιοχές που στερούνται προσβασιμότητας, σκιάς, καθισμάτων για κοινωνική συναναστροφή ή συστήματος προσανατολισμού.
- Προτείνετε βελτιώσεις: Δημιουργήστε σκίτσα ή μοντέλα:
 - Βελτιωμένο πλάτος και κλίση διαδρομών/μονοπατιών.
 - Αισθητηριακές ζώνες (υφές, σήματα, αρώματα).
 - Οικολογικά χαρακτηριστικά ενσωματωμένα σε προσβάσιμα καθίσματα ή χώρους παιχνιδιού.
 - Σήμανση σε γραφή Μπράιγ, ηχητικές ενδείξεις και πινακίδες σε πολλές γλώσσες.

● **Ρόλος εκπαιδευτή/τριας: Κινηθείτε ανάμεσα στις ομάδες για να προσφέρετε καθοδήγηση και να εισαγάγετε προκλήσεις. Παραδείγματα:**

- «Ο χώρος πρέπει να είναι φιλικός προς τις αισθήσεις. Μπορείτε να δημιουργήσετε έναν χώρο που να μειώνει τον θόρυβο για τους επισκέπτες στο φάσμα του αυτισμού;»
- «Μπορείτε να ενσωματώσετε ένα χαρακτηριστικό που θα διευκολύνει την περιήγηση για άτομα με προβλήματα όρασης;»
- «Έχετε 10 λεπτά για να προσθέσετε μια ράμπα προσβάσιμη σε αναπηρικά αμαξίδια. Πού θα την τοποθετούσατε;»
- «Αυτό το πάρκο πρέπει να είναι βιώσιμο. Πώς μπορείτε να διασφαλίσετε ότι διαθέτει στοιχεία φιλικά προς το περιβάλλον;»

Παρέχετε επιπλέον καθοδήγηση και τεχνικές πληροφορίες, αν χρειαστεί (π.χ. διαστάσεις για την προσβασιμότητα).

Συμβουλή για εκπαιδευτή/τρια: Χρησιμοποιήστε ένα «χρονόμετρο» για να αυξήσετε την αίσθηση του επείγοντος και να προσομοιώσετε την πίεση του χρόνου που συναντάται σε πραγματικές συνθήκες.

4. Παρουσίαση των ιδεών (15 λεπτά)

- **Στόχος:** Κάθε ομάδα παρουσιάζει το μοντέλο της στην ομάδα και εξηγεί πώς ενσωμάτωσε τις αρχές του Καθολικού Σχεδιασμού.
- **Περιγραφή εργασιών:**
 - Κάθε ομάδα έχει τρία λεπτά να παρουσιάσει το σχέδιό της, επισημαίνοντας τα βασικά χαρακτηριστικά προσβασιμότητας, τη βιωσιμότητα και τον τρόπο με τον οποίο ελήφθησαν υπόψη οι ανάγκες της κοινότητας.
 - Πρέπει να αιτιολογήσουν τις επιλογές που έκαναν όσον αφορά τις ράμπες, τις διαδρομές με απτική σήμανση, τα καθίσματα και τους αισθητηριακούς χώρους.
- **Ρόλος εκπαιδευτή/τριας:** Ενεργήστε ως «Δημοτικός Σύμβουλος» ή «Επιτροπή Αστικού Σχεδιασμού», θέτοντας ερωτήσεις σχετικά με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά. Για παράδειγμα:
 - «Πώς υποστηρίζει αυτό το σχέδιο τα άτομα με κινητικές αναπηρίες;»
 - «Τι μέριμνα έχετε λάβει για τα άτομα με προβλήματα όρασης;»
 - «Εξηγήστε πώς ο σχεδιασμός σας καλλιεργεί το αίσθημα της κοινότητας και της ασφάλειας.»
- **Ανατροφοδότηση μεταξύ συμμετεχόντων:** Επιτρέψτε στις άλλες ομάδες να κάνουν ερωτήσεις ή να προσφέρουν ανατροφοδότηση, ενισχύοντας τον συνεργατικό χαρακτήρα του αστικού σχεδιασμού.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

5. Κρίση και αξιολόγηση (10 λεπτά)

- **Στόχος:** Οι ομάδες λαμβάνουν ανατροφοδότηση για το σχέδιό τους με κριτήριο τη δημιουργικότητα, τη λειτουργικότητα και τη συμμόρφωση με τις αρχές του Καθολικού Σχεδιασμού.
- **Ρόλος εκπαιδευτή/τριας:** Αξιολογήστε τα σχέδια και δώστε ανατροφοδότηση σχετικά με:
 - ο Δημιουργικότητα: Η ομάδα σκέφτηκε «έξω από το κουτί», για να σχεδιάσει έναν μοναδικό, ελκυστικό χώρο;
 - ο Λειτουργικότητα: Είναι ο σχεδιασμός ρεαλιστικός και ικανοποιεί όλες τις ανάγκες προσβασιμότητας;
 - ο Συμπεριληπτικότητα: Σε ποιο βαθμό ο σχεδιασμός ανταποκρίθηκε στις ανάγκες ατόμων με διαφορετικές ικανότητες;

Χρησιμοποιήστε μια κλίμακα αξιολόγησης για να βαθμολογήσετε κάθε ομάδα με βάση συγκεκριμένα κριτήρια (π.χ. ποιότητα σχεδιασμού, προσβασιμότητα, βιωσιμότητα, συμμετοχή της κοινότητας).

- **Στοιχείο παιχνιδιού:** Οι ομάδες παίρνουν πόντους για τη δημιουργικότητα, τη λειτουργικότητα και τη συμπεριληπτικότητα. Η ομάδα με την υψηλότερη βαθμολογία κερδίζει, αλλά όλες οι ομάδες πρέπει να επαινούνται για τη συμβολή και τη δημιουργικότητά τους.

6. Απολογισμός και αναστοχασμός (15 λεπτά)

- **Στόχος:** Αναστοχασμός σχετικά με τη διαδικασία και τα διδάγματα που αντλήθηκαν.
- **Ρόλος εκπαιδευτή/τριας:** Συντονίστε μια συζήτηση για τη σημασία του Καθολικού Σχεδιασμού και τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να εφαρμοστεί στον πραγματικό αστικό σχεδιασμό.
 - ο Ποιες προκλήσεις αντιμετώπισαν οι ομάδες κατά τη διασφάλιση της προσβασιμότητας;
 - ο Πώς ισορρόπησαν τη δημιουργικότητα με την πρακτικότητα;
 - ο Πώς επηρέασαν οι ρόλοι τους τον τελικό σχεδιασμό;
- **Έλεγχος γνώσεων:** Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να μοιραστούν πώς θα εφάρμοζαν τις αρχές του Καθολικού Σχεδιασμού στις δικές τους κοινότητες ή στη μελλοντική τους εργασία με νέους.

Τελικές σκέψεις για την κατάρτιση των εργαζομένων στον τομέα της νεολαίας:

Αυτή η πρακτική προσέγγιση με παιχνίδι ρόλων επιτρέπει στους εργαζόμενους στον τομέα της νεολαίας να βιώσουν τις πολυπλοκότητες του αστικού σχεδιασμού, συμπεριλαμβανομένης της ανάγκης για συμπεριληπτικότητα και προσβασιμότητα. Με την ενεργή συμμετοχή τους στη δημιουργία ενός αστικού χώρου, θα είναι καλύτερα προετοιμασμένοι να κατανοήσουν και να διδάξουν αυτές τις έννοιες σε άλλους.

Η δομή αυτή ενθαρρύνει επίσης την ομαδική εργασία, την επίλυση προβλημάτων και την κριτική σκέψη, δεξιότητες που είναι όλες πολύτιμες για τους εργαζόμενους στον τομέα της νεολαίας, όταν αλληλεπιδρούν με νέους και κοινότητες στο πλαίσιο της εργασίας τους.

Ενότητα 1 – ΠΟΡΟΙ: ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Φύλλο δραστηριοτήτων 1: Ρόλος «Συνήγορος για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία» – Σενάριο 1

Τίτλος Ενότητας/Σεναρίου: Σενάριο 1: Κατανοώντας το αστικό περιβάλλον – Εφαρμογή του Καθολικού Σχεδιασμού

Ρόλος: Συνήγορος για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία

Στόχος της δραστηριότητας: Ως συνήγορος για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, στόχος σας είναι να διασφαλίσετε ότι η πρόταση της ομάδας σας για το προσομοιωμένο αστικό περιβάλλον είναι όσο το δυνατόν πιο συμπεριληπτική και προσβάσιμη, εστιάζοντας στις ανάγκες των νέων με αναπηρία. Θα πρέπει να εντοπίσετε εμπόδια και να προτείνετε λύσεις με βάση τις αρχές του Καθολικού Σχεδιασμού.

Οδηγίες:

1. Εξετάστε το σενάριο: Διαβάστε προσεκτικά την περιγραφή του αστικού περιβάλλοντος που παρουσιάζεται σε αυτό το σενάριο. Δώστε ιδιαίτερη προσοχή στα στοιχεία των υποδομών, των μεταφορών και των δημόσιων χώρων.

2. Εντοπίστε εμπόδια προσβασιμότητας: Χρησιμοποιήστε την περιγραφή του περιβάλλοντος και τις γνώσεις σας σχετικά με τις προκλήσεις κινητικότητας και πρόσβασης που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρία. Εντοπίστε τουλάχιστον τρία συγκεκριμένα εμπόδια που θα μπορούσαν να περιορίσουν την πλήρη συμμετοχή των νέων με αναπηρία στο συγκεκριμένο περιβάλλον. Λάβετε υπόψη διαφορετικές μορφές αναπηρίας (π.χ. μειωμένη κινητικότητα, οπτική αναπηρία, ακουστική αναπηρία).

Βοηθητικές ερωτήσεις: Πώς κινείται ένας χρήστης αναπηρικού αμαξιδίου σε αυτόν τον δρόμο; Μπορεί ένα τυφλό άτομο να διασχίσει με ασφάλεια αυτό το πάρκο; Μπορούν οι επιλογές όσον αφορά τις δημόσιες μεταφορές να χρησιμοποιηθούν από όλους;

3. Προτείνετε λύσεις Καθολικού Σχεδιασμού: Για κάθε εμπόδιο που έχετε εντοπίσει, προτείνετε μία ή περισσότερες συγκεκριμένες λύσεις χρησιμοποιώντας τις αρχές του Καθολικού Σχεδιασμού. Ο Καθολικός Σχεδιασμός στοχεύει στη δημιουργία περιβαλλόντων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν από όλους τους ανθρώπους, στον μέγιστο δυνατό βαθμό, χωρίς την ανάγκη προσαρμογής ή εξειδικευμένου σχεδιασμού.

•Παράδειγμα: Αν εντοπίσατε τις σκάλες ως εμπόδιο, μια λύση βασισμένη στον Καθολικό Σχεδιασμό θα μπορούσε να είναι η εγκατάσταση μιας ράμπας με κατάλληλη κλίση και χειρολισθήρες.

4. Συνεργαστείτε με την ομάδα σας: Συζητήστε τα ευρήματα και τις προτάσεις σας με τα άλλα μέλη της ομάδας σας (αστικοί σχεδιαστές, εκπρόσωποι της κοινότητας, περιβαλλοντικοί εμπειρογνώμονες). Εξηγήστε τη σημασία της προσβασιμότητας και της

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

συμπερίληψης και πώς οι λύσεις σας εντάσσονται στον συνολικό σχεδιασμό τους. Βεβαιωθείτε ότι η τελική πρόταση της ομάδας αντανakλά τη βαθιά μέριμνα για τη συμπερίληψη των ατόμων με αναπηρία.

5. Προετοιμάστε τη συμβολή σας για την παρουσίαση: Να είστε έτοιμοι να εξηγήσετε στους αξιολογητές πώς η πρόταση της ομάδας σας ανταποκρίνεται στις ανάγκες των νέων με αναπηρία και πώς ενσωματώνει τις αρχές του Καθολικού Σχεδιασμού. Επισημάνετε τις βασικές λύσεις που προωθήσατε στο πλαίσιο του ρόλου σας.

Πρόσθετοι πόροι:

Συμβουλευτείτε τις σχετικές ενότητες του διαδραστικού ηλεκτρονικού πορτφόλιου με μελέτες περίπτωσης και βέλτιστες πρακτικές στην αστική ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς.

Χώρος για σημειώσεις και ιδέες:

Φύλλο δραστηριοτήτων 2: «Εντοπισμός εμποδίων και συμπεριληπτικών λύσεων σε αστικά εργασιακά περιβάλλοντα»

Τίτλος ενότητας/σεναρίου: Σενάριο 1: Κατανοώντας το αστικό περιβάλλον – Εφαρμογή του Καθολικού Σχεδιασμού

Ρόλος: συνεργατική άσκηση

Στόχος δραστηριότητας: Εφαρμογή των αρχών του Καθολικού Σχεδιασμού σε πραγματικά ή οικεία περιβάλλοντα εργασίας, εντοπίζοντας συνεργατικά τα εμπόδια προσβασιμότητας και προτείνοντας συμπεριληπτικές και βιώσιμες λύσεις, με τη χρήση [πίνακα Padlet](#).

Οδηγίες:

1. Σκεφτείτε τον τρέχοντα χώρο εργασίας σας ή έναν χώρο εργασίας που γνωρίζετε καλά.
2. Εντοπίστε τουλάχιστον ένα εμπόδιο προσβασιμότητας που θα μπορούσε να επηρεάσει τη συμμετοχή στην εργασία.
3. Δημοσιεύστε τη συμβολή σας στην κατάλληλη στήλη:

Φυσικά εμπόδια

Ψηφιακά εμπόδια

Οργανωτικά εμπόδια

Συμπεριφορικά εμπόδια

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

4. Για κάθε εμπόδιο, προτείνετε μια συμπεριληπτική λύση, σύμφωνη με τις αρχές του Καθολικού Σχεδιασμού.

Πρόσθετοι πόροι:

Παραδείγματα (υπόδειγμα συμβολής)

Εμπόδιο (συμπεριφορικό): Η υπόθεση ότι το αίτημα για ευελιξία σημαίνει έλλειψη δέσμευσης.

Συμπεριληπτική λύση: Καθιερώστε την ευέλικτη εργασία ως βασική επιλογή για όλους και ενσωματώστε την στις πολιτικές και την εσωτερική επικοινωνία του οργανισμού.

Εμπόδιο (ψηφιακό): Εσωτερικές πλατφόρμες χωρίς υπότιτλους ή προσβάσιμες μορφές.

Συμπεριληπτική λύση: Διασφαλίστε ότι τα ψηφιακά εργαλεία είναι εξ αρχής προσβάσιμα (π.χ. υπότιτλοι, συμβατότητα με προγράμματα ανάγνωσης οθόνης, σαφής διάταξη περιεχομένου).

Χώρος για σημειώσεις και ιδέες:

Ενότητα 1 – ΠΟΡΟΙ: ΚΛΙΜΑΚΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Κλίμακα αξιολόγησης για το Σενάριο 1: Κατανοώντας το αστικό περιβάλλον - Εφαρμογή του Καθολικού Σχεδιασμού

Κριτήρια	5 - Άριστο	4 - Πολύ καλό	3 - Ικανοποιητικό	2 - Χρειάζεται βελτίωση	1 - Μη ικανοποιητικό
Αξιολόγηση των αρχών του Καθολικού Σχεδιασμού	Αξιολογεί διεξοδικά και με διορατικότητα όλες τις αρχές του Καθολικού Σχεδιασμού, εξηγώντας με σαφήνεια την αποτελεσματικότητά τους στην προώθηση της προσβασιμότητας και της συμπεριληπτικότητας στους αστικούς χώρους.	Αξιολογεί με σαφήνεια τις περισσότερες αρχές, εξηγώντας τον ρόλο τους στην προώθηση της προσβασιμότητας και της συμπεριληπτικότητας, με ελάχιστες παραλείψεις.	Παρέχει μια βασική αξιολόγηση των αρχών του Καθολικού Σχεδιασμού, με κάποια κατανόηση της αποτελεσματικότητάς τους.	Περιορισμένη αξιολόγηση των αρχών· οι εξηγήσεις είναι ασαφείς ή ελλιπείς όσον αφορά την προσβασιμότητα και τη συμπεριληπτικότητα.	Δεν αξιολογεί τις αρχές του Καθολικού Σχεδιασμού ή οι εξηγήσεις είναι ανακριβείς ή απουσιάζουν.
Ανάλυση μελετών περίπτωσης συμπεριληπτικού σχεδιασμού	Αναλύει σε βάθος πολλαπλές μελέτες περίπτωσης, αξιολογώντας αποτελεσματικά τις εφαρμογές στον πραγματικό κόσμο και τον αντίκτυπο σε διαφορετικές ομάδες πληθυσμού με ισχυρή κριτική αντίληψη.	Αναλύει μελέτες περίπτωσης με καλή κατανόηση των εφαρμογών και του αντικτύπου τους, αν και ορισμένες λεπτομέρειες ή ομάδες πληθυσμού ενδέχεται να μην έχουν	Παρέχει μια γενική ανάλυση των μελετών περίπτωσης, καλύπτοντας τις εφαρμογές και τον αντίκτυπο χωρίς ιδιαίτερο βάθος.	Παρέχει ελάχιστη ή επιφανειακή ανάλυση με ελάχιστη σύνδεση με τις εφαρμογές στην πραγματική ζωή ή τις επιπτώσεις στους πληθυσμούς.	Δεν αναλύει τις μελέτες περίπτωσης ή η ανάλυση είναι άσχετη ή λανθασμένη.

		διερευνηθεί επαρκώς.			
Εφαρμογή στρατηγικών Καθολικού Σχεδιασμού σε αστικά περιβάλλοντα	Προτείνει δημιουργικά και αποτελεσματικά λεπτομερείς, εφικτές λύσεις που ενσωματώνουν έννοιες του Καθολικού Σχεδιασμού και εξασφαλίζουν ισότιμη πρόσβαση για όλους τους χρήστες του αστικού χώρου.	Προτείνει πρακτικές λύσεις χρησιμοποιώ- ντας έννοιες του Καθολικού Σχεδιασμού που εξασφαλίζουν, ως επί το πλείστον, ισότιμη πρόσβαση, με μικρές ελλείψεις.	Προτείνει ορισμένες στρατηγικές για την εφαρμογή του Καθολικού Σχεδιασμού, αλλά οι λύσεις παρουσιάζουν περιορισμένη λεπτομέρεια ή δεν είναι πλήρως υλοποιήσιμες.	Οι προτάσεις είναι ασαφείς, μη πρακτικές ή ευθυγραμμίζο- νται μόνο εν- μέρει με τις αρχές του Καθολικού Σχεδιασμού.	Δεν προτείνει λύσεις ή οι προτεινόμενες λύσεις δεν ευθυγραμμίζο- νται με τις αρχές του Καθολικού Σχεδιασμού.
Κριτική αξιολόγηση των προκλήσεων προσβασιμό- τητας	Εντοπίζει πολλαπλά σημαντικά εμπόδια σε αστικά περιβάλλοντα και προσφέρει καλά αιτιολογημένες, καινοτόμες προτάσεις για βελτιώσεις με βάση τον Καθολικό Σχεδιασμό.	Εντοπίζει βασικά εμπόδια και παρέχει ορθές προτάσεις για βελτιώσεις, χρησιμοποιώ- ντας τις αρχές του Καθολικού Σχεδιασμού.	Αναγνωρίζει ορισμένες προκλήσεις προσβασιμό- τητας και προτείνει βασικές βελτιώσεις, αλλά στερείται βάθους ή κριτικής αξιολόγησης.	Εντοπίζει λίγα εμπόδια με περιορισμένες ή ασαφείς προτάσεις βελτίωσης.	Δεν εντοπίζει εμπόδια ή οι προτάσεις λείπουν ή δεν είναι σχετικές.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ενότητα 1 – ΠΟΡΟΙ: ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ

Προσβασιμότητα: Ο σχεδιασμός προϊόντων, συσκευών, υπηρεσιών ή περιβαλλόντων, ώστε να μπορούν να χρησιμοποιηθούν από άτομα με ένα ευρύ φάσμα ικανοτήτων και αναπηριών.

Υποστηρικτική τεχνολογία: Εργαλεία ή συσκευές που βοηθούν τα άτομα με αναπηρία να εκτελούν λειτουργίες που διαφορετικά θα ήταν δύσκολες ή αδύνατες (π.χ. προγράμματα ανάγνωσης οθόνης, ακουστικά βαρηκοΐας, βοηθήματα κινητικότητας).

Μπράιγ: Ένα σύστημα απτικής γραφής που χρησιμοποιείται από άτομα με οπτική αναπηρία. Αποτελείται από ανάγλυφες κουκκίδες διατεταγμένες σε κελιά.

Συμμετοχή της κοινότητας: Η διαδικασία συνεργασίας με τα μέλη της κοινότητας για την αντιμετώπιση ζητημάτων που επηρεάζουν την ευημερία και το περιβάλλον τους.

Συνήγορος για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία: Το άτομο που υποστηρίζει και προωθεί τα δικαιώματα και τη συμπερίληψη των ατόμων με αναπηρία στην κοινωνία.

Συμπεριληπτικός σχεδιασμός: Μια σχεδιαστική προσέγγιση που λαμβάνει υπόψη όλο το φάσμα της ανθρώπινης ποικιλομορφίας, συμπεριλαμβανομένων των ικανοτήτων, της γλώσσας, του πολιτισμού, του φύλου και της ηλικίας, καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας σχεδιασμού.

Διαγενεακός χώρος: Αστικοί ή κοινοτικοί χώροι σχεδιασμένοι ώστε να είναι φιλόξενοι και λειτουργικοί για άτομα όλων των ηλικιών, ενθαρρύνοντας την αλληλεπίδραση μεταξύ των γενεών.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ζώνη ησυχίας/αισθητηριακής αποφόρτισης: Ειδικά διαμορφωμένοι χώροι σε δημόσιους χώρους που μειώνουν τα αισθητηριακά ερεθίσματα (π.χ. θόρυβο, έντονο φως, συνωστισμό), προκειμένου να διευκολύνουν άτομα με αισθητηριακές ευαισθησίες, όπως τα άτομα στο φάσμα του αυτισμού.

Κοινωνικό μοντέλο αναπηρίας: Ένα πλαίσιο που θεωρεί την αναπηρία αποτέλεσμα κοινωνικών και περιβαλλοντικών εμποδίων και όχι αποτέλεσμα της βλάβης ενός ατόμου.

Βιώσιμες μεταφορές: Συστήματα μέσων μεταφοράς φιλικά προς το περιβάλλον, οικονομικά βιώσιμα και κοινωνικά συμπεριληπτικά, τα οποία προωθούν την προσβασιμότητα και μειώνουν τις εκπομπές.

Απτική πλακόστρωση: Δείκτες επιφάνειας εδάφους με ανάγλυφη υφή που χρησιμοποιούνται για να βοηθούν τους πεζούς με προβλήματα όρασης να περιηγούνται με ασφάλεια στους δημόσιους χώρους.

Καθολικός Σχεδιασμός (Universal Design – UD): Μια φιλοσοφία σχεδιασμού που έχει ως στόχο να καταστήσει τα περιβάλλοντα προσβάσιμα σε όλους, στον μέγιστο δυνατό βαθμό, χωρίς την ανάγκη προσαρμογής ή εξειδικευμένου σχεδιασμού.

Αστικός σχεδιασμός: Η τεχνική και πολιτική διαδικασία σχεδιασμού και ρύθμισης της χρήσης των χώρων στις πόλεις, συμπεριλαμβανομένων των υποδομών, των μεταφορών και των δημόσιων χώρων.

Σχεδιασμός με επίκεντρο τον χρήστη: Μια διαδικασία σχεδιασμού που δίνει προτεραιότητα στις ανάγκες, τις προτιμήσεις και τους περιορισμούς των τελικών χρηστών σε κάθε στάδιο της ανάπτυξης.

Χώροι φιλικοί προς τους νέους: Αστικά περιβάλλοντα που είναι ασφαλή, προσβάσιμα και συμπεριληπτικά για τους νέους, υποστηρίζοντας την ανάπτυξη, τη συμμετοχή και την ευημερία τους.